

sosialurin

Nr. 77
Leygardagin
18. desember 1976
49. árgangur
Leysasøla 2,00 kr.

frælsi
javnaður
brøðralag

— Ansast má eftir popppedagogikkinum

— sigur framsøgumaður sambandsflokksins í skúlamálum, Jákup Mortensen, sum heldur, at hesin pedagogikkur hevur slept øllum teyðum

— Popppedagogikkurin, sum er floymdur inn yvir okkum tey seinastu árin, má ansast eftir. Hesin pedagogikkur hevur havt við sær, at allir teymar eru sleptir, og at lærarar og foreldur í størri mun eru farin at virka sum tænarar hjá næmingum.

Hetta segði framsøgumaður sambandsflokksins í skúlamálum, Jákup Mortensen, undir viðgerðini á tingi um føroyskan skúlaskep.

Jákup Mortensen helt hetta legði í skúlanum stríða imóti allari náttúru.

Framsøgumaður sambandsflokksins hevði annars fleiri viðmerkingar til uppskotið hjá nevndini, sum hevur arbeitt við spurninginum um ein eindarskúla, hareftir møguligt verður at ganga í skúla í 9 ella 10 ár, og har næmingar sleppa at velja sær ávisar lærigreinar í teimum seinastu skúlaárunum. Jákup Mortensen helt, at ein tilkur skúli er ringur og verður torførur at føra út í lívið.

Um eindarskúlan visti Jákup Mortensen m.a. á, at tað verður torført at undirvísa nonum og tungum næmingum samstundis — næmingum, sum eru eins ójavnir til skinn og sinn sum t.d. lættingsmenninir.

Hann visti eisini á, at royndir við 8. 9. og 10. flokkunum hevur ikki eydnast so væl tey seinnu árin, tí krøvini til næmingarnar eru minkað, og harvið eisini álitid hjá næmingunum mótvægis skúlanum.

— Valið av lærugreinum hevur eisini verið tilvildarligt, og vinmenn og vinkonur hava valt so, at tey sleppa at vera saman. Eru t.d. dreingirnir í einum flokki vorðnir samdir um, at teir skulu gera pannukøkur, so velja teir sær skúlakøkur sum lærigrein, nevndi Jákup Mortensen.

Framsøgumaðurin fyrir sambandsflokkin mælti í staðin til, at valið av lærigreinum verður í samráð við næming, foreldur og skúla, og at valið miðar imóti einari útbúgving.

Jákup Mortensen mælti eisini til styttri undirvísingarskýldu, og at skúlin heldur kemur at vera opin, so møguleikar verða hjá teimum, sum kanska hildu seg fara ov tidliga úr skúlanum, at koma aftur á skúlabonk.

Hvussu við roynd?

Jákup Mortensen legði dent á, at skipanin við einari endaligari roynd (eksamini) verður varðveitt saman við einum royndarmarki.

— Tí næmingarnir tola ikki at vita, at teir sleppa undan einari endaligari roynd, segði hann. Hin vegin tók framsø-

maðurin fyrir sambandsflokkin undir við hugsanini um, at næmingar skulu fáa høvi at velja eina royndarskrá.

— Tá koma næmingarnir at kíta seg í teimum lærigreinum, sum teir hava valt at fara til roynd í, segði hann.

Einki aftanfyrir

Jákup Mortensen segði, at meðalupplýsingin millum skúla-næmingar í Føroyum stendur ikki ein tamma aftan fyrir næmingar í øðrum londum, hóast tann føroyski skúlskiparin hevur verið fyrir trupulleikum, sum onnur lond hava sloppið undan.

Um yvirtøku av skúlaumsit-

ingini, sum skúlasamskipanarnevndin hevur mett sum eina veruliga treyt fyrir samskipan, segði Jákup Mortensen, at her koma stór krónutøl at gera seg galdandi. Hann nevndi, at í figgjarárinum 1976/77 verður talan um eina upphædd til skúlan upp á góðar 100 milj. kr., harav ríkiskassin eftir galdandi skipan rindar helvtina.

— Eitt uppskot um at leggja donsku figgjarbyrðuna á herðarnar á føroysku skattaborgarunum fara sambandsmenn ongan tíð at taka undir við. Men kann yvirtøkan fremjast uttan eyka-útreiðslur, so fari eg at taka støðu til spurningin seinni, segði Jákup Mortensen.

Trupulleikarnir størstir í teimum eldru flokkunum

Hilmar Bech heldur, at skúlskipanin treingir til ábøtur — Skúlaumsitingin má yvirtakast beinanvegin, sigur Jógvan Sundstein

Royndirnar hava vist, at trupulleikarnir eru torførari at loysa í teimum eldru flokkunum. Skúlskipan okkara, sum er frá 1962, treingir helst til ábøtur og serliga hvat viðvíkur teimum seinastu skúlaárunum, segði Hilmar Bech úr javnaðarflokkinum, undir orðaskiftinum á tingi um føroyskan skúlaskep.

Hilmar Bech, sum í høvudsheitum tók undir við nevndini, ið hevur arbeitt við spurninginum um eindarskúla, segði, at tær broyttu umstøðurnar hava sett nýggj krøv, og at skúlin ikki kann verða skuldur frá tí samfelag, sum vit liva í. Krøvini koma bæði innanfrá og útanfrá, segði hann.

Hilmar Bech helt, at innihaldið í álitinum um ein eindarskúla eigur at verða fylgt, og hann

legði dent á, at útbúgvingin stendur mót við útbúgvingina í teimum londum, sum vit hava tilknyti til.

Hann segði, at sundurbýtingin eigur ikki at henda, fyrr enn talan er um lærigreinar í framhaldsskúlanum, og nevndi, at skúlafólk meta hesa skipan at vera ein fyrirum, og at fitt er komið burtur úr eisini hjá teimum yngstu næmingunum.

Um samskipanina av skúlanum segði Hilmar Bech, at ein tilik samskipan fyrst eigur at fevna teir føroysku skúlarnar, tí skúlasamskipanin er eitt vitt hugtak og tekur tíð at fáa í lag. Hann mælti til ein valskúla, har øll hava sama møguleika, ið hvussu er, til tey eru 16—17 ára gomul.

Eingin ábyrgd

Jógvan Sundstein, úr fólka-flokkinum, legði dent á at fáa skúlarnar samskipaðar skjótast gjørligt, hóast skúlaumsitingin má yvirtakast. Hann segði, at skúlskiparin er felagsmál, har sumt liggur hjá føroyskum myndugleikum og annað hjá donskum. Hetta hevur gjørt, at eingin hevur veruliga ábyrgdina av skúlaskipinum. Haraftrat er eingin fóst skipan í lønarlagnum innan skúlaskep.

— Prinsipielt eri eg fyrir, at føroyingar rinda yvirtøkuna av skúlanum, men so leingi hetta ikki kann lata seg gera, eri eg

fyrir einari blokk- ella sektor-studningsskipan, segði Jógvan Sundstein, sum legði dent á, at endamálið má vera at skipa styttri kommunikationslinjur innan skúlaskep.

Framsøgumaður fólkaflaksins segði, at møgulega er skipanin við einum eindarskúla rott, men dentur má leggjast á, at frálær-an kemur at standa í fult mál, og at stóru dentur eisini eigur at verða lagdur á læraraútbúgvingina.

Jógvan Sundstein nevndi, at tað eigur at umhugsast um ikki lærarar, umframt lokna lærara-útbúgving, skulu hava verið í øðrum arbeiði í minsta lagi tvey ár, áðrenn teir byrja frálæru.

Bókajól við lít

Fiskimannafelagið gevur stórfergið rit út um fiskivinnu og fiskivinnumál í tíðarskeiðinum 1940—70

Nú undan jólum gongur ikki vika, har ikki ein, men oftast fleiri bókur koma út. Bókmentahúgaði fegnast sjálvandi hóast ynskilið var, at útgáurnar lógu meiri javnt býttar yvir ári, men bókin er vanlig og góð jólagáva. Løtt at keypa, og tey flestu eru altíð glað fyrir eina bók.

Í vikuni er komið út eitt rúgvismikið og stórfergið verk eftir Erlendi Patursson. Bókin ber heitið Fiskivinna og Fiskivinnumál 1940—70 og kann, sum rithøvundurin skrivur í

formælningu, takast sum framhald av ritinum Fiskiveiði-Fiskimenn. Tað ritið kom út í samband við fimti ára dagin hjá Føroya Fiskimannafelag í 1961 og er eisini skrivað av Erlendi Patursson.

Bókin, sum júst nú er komin út, er 2. bind av einum størri verki, men sum av preventivur-skiftum kemur út áðrenn 1. bind. Tí er kanska torført at fáa eina heildarmynd av bókin enn. Kortini er evnið soleiðis skipað, at tað ber til at lesa hvørt bindi

Framhald á síðu 20

Jógvan Sundstein: — Eingin hevur ábyrgdina.

Hilmar Bech: — Samskipið fyrst føroysku skúlarnar